יט א מיי' פי"ד מהל' מעשה הקרבנות הלכה ו :

ש"ק

כ ב מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ב :

כא ג מיי' פי"ד מהל' מעשה הקרבנות הלכה ה :

גי' ש"ק והך פירושא איכא לאוקמי

ש"ק מ"ז

מהו דתימא כיון דלא אמדוהו לא אישתעבוד נכסי קמ"ל כיון דעמד בדין אישתעבודי אישתעבוד נכסי ואומדנא גלויי מילתא בעלמא הוא : **מתני'** *שור זה עולה ובית זה קרבן ומת השור ונפל הבית פטור מלשלם שור זה עלי עולה ובית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם : **גמ'** א"ר חייא בר רב א] *לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה ב] ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר מיתיבי *שור זה עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב חייב באחריותו מי אלימא ממתניתין דאוקימנא דקאמר דמי ה"נ דקאמר דמי והא מדסיפא דקאמר דמי ג] רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא דמי שור עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו ד] אבל חייב באחריות דמיו רישא וסיפא דקאמר דמי רישא דאמר ה] יקדיש השור לדמיו וסיפא דקאמר לכשיבאו דמיו יקדשו והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם א"ר יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר *אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רמי בר חמא לרב חסדא כמאן כרבי מאיר דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן ואיכא דמתני לה אהא *המשכיר בית לחברו ונתנגע אף על פי שחלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך נתצו חייב להעמיד לו בית

הקדישו

מהו דתימא · אע"ג דעמד בדין נדר קודם מותו הואיל ולא אמדו נידר בחיי נודר לא אשתעבדו נכסי דיתמי : **גלויי מלתא בעלמא הוא** · לגלות מהו חייב והואיל ונידר קיים אמדינן ליה : **מתני' ובית זה קרבן** · לבדק הבית : **ונפל הבית** · קודם שהחזיק בו גזבר : **גמ' לא שנו** · דכי אמר עלי חייב לשלם אלא דאמר דמי עלי דאם אבד השור הדמים לא אבדו דהא לא אמר דמים הללו ולא היו בעין : **עלי להביאו** · לטרוח עד שיתקרב : **ה"נ דקאמר דמי** · וכדאוקימנא לקמן דאמר יקדש שור זה לדמיו והדמים עלי עולה הלכך השור קדוש דהאמר יקדש השור ואם מת חייב באחריותו ו] דהאמר עלי והכא ליכא למימר כדאמר לעיל דהתם כיון דאמר זה למפטר נפשיה מאחריות אתי ועלי אטורח הבאה קאי אבל הכא דלא הוו דמים קמיה ולא אמר הללו ודאי עלי אאחריות קאי והאי דקאמר זה הכי קאמר שור זה יהא קדוש עד שאמכרנו ואביא דמיו : **השור חולין** · דלא הקדיש אלא מעות דמי השור לכשימכר : **אינו חייב באחריותו** · שהרי לא נמכר ונמצא שלא הקדיש כלום : **אבל חייב באחריות דמיו** · אם נמכר השור וקדשו הדמים ואבדו חייב באחריותו : **רישא דאמר יקדש השור לדמיו** · והלכך חייב באחריותו שהרי חל קדושת דמים על השור והוא קיבל עליו אחריות דמיו והאי עלי אחריות הוי הואיל ואדמים קאי ודמים לא הוו קמיה דלימא הללו : **סיפא דאמר לכשיבואו דמיו יקדשו** · הלכך אינו חייב באחריותו דכיון דמת השור ולא בא לכלל דמים נמצא שלא הקדיש כלום : **ר"מ היא** · דתניא הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר לאחר שתתגיירי כו' ר"מ אומר מקודשת : **ואיכא דמתני לה** · להא דרב יהודה ואביי ורמי בר חמא : **אע"פ שחלטו כהן** · שאמר טמא הוא ועומד לנתץ כל זמן שלא נתצו אומר לו משכיר לשוכר הרי שלך לפניך ולא אשכיר לך בית אחר שהרי בית שהשכרתי לך קיים : **נתצו** · כהן חייב ז] משכיר להעמיד בית אחר לשוכר דמשום מזליה דמשכיר הוא שנחשד על הגזל או על צרות העין :

הקדישו

אמר ר' חייא בר רב ל"ש אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר · כלומר לטרוח עד שיתקרב וא"ת א"כ רישא דמתני' דקתני שור זה עולה מת השור פטור מלשלם [לאשמועינן] אפילו אמר עלי ח] (נראה כן) הדין [כן] דפטור מלשלם כדמסיק ר' חייא בר רב ואור"י דכולה מתני' בין רישא בין סיפא מיירי דאמר דמי וה"פ דמתני' דמי שור זה עולה דמי בית זה קרבן מת השור נפל הבית פטור מלשלם כיון דלא אמר עלי אבל אמר דמי שור זה עלי עולה דמי בית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם *והכי ט] איתא בפ"ק דר"ה (דף ו. ושם) איזהו נדר ואיזהו נדבה נדר דאמר עלי נדבה דאמר הרי זו מה בין נדר לנדבה נדר מת או נגנב חייב באחריותו נדבה מת או נגנב אינו חייב באחריותו והא דתניא במתני' שור זה נראה י] דרבותא אשמועינן דאע"ג דאמר זה כיון דאמר עלי חייב באחריותו ואר"י דלכאורה משמע דכי אמר דמי שור זה עלי עולה גוף השור הוא חולין ואין בו קדושה דדמי לאומר דמי שור של פלוני עלי דגוף השור הוא חולין דאין אדם מקדיש שור חבירו ולא דמי למקדיש זכר לדמיו דאמר בתמורה (דף יט: ושם) דקדוש קדושת הגוף דמגו דנחתא ביה קדושת דמים נחתא ביה קדושת הגוף דהתם מיירי כדאמר יקדש שור זה לדמיו וה"נ איתא בסמוך בשמעתין דכי אמר יקדש השור לדמיו דגוף השור קדוש : **מיתיבי** שור זה עולה כו' שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב *(אינו) חייב באחריותו · אלמא לא אמרינן עלי להביאו קאמר וקשיא לר' חייא ומשני מי אלימא ממתניתין דאוקימנא דקאמר דמי הכא נמי דקאמר דמי וקשה לפי מה דפי' יא] דגופו חולין ובהא ברייתא קתני דשור קדוש ולפי מה דפירש"י הכא ניחא וזה לשונו הכא נמי דקאמר דמי וכדאוקימנא לקמן דקאמר יקדש השור לדמיו והדמים עלי עולה הלכך השור קדוש דהא אמר יקדש השור ואם מת חייב באחריותו דהא עלי אמר והכא לא אמר עלי להביאם קאמר דכיון דלא הוו דמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה ליכא למימר כדאמר לעיל דהתם כיון דאמר זה למפטר נפשיה מאחריות קאתי ועלי אטורח הבאה קאי אבל הכא דלא הוו הדמים קמיה ולא אמר הללו ודאי עלי אאחריות קאי והא דקאמר זה ה"ק שור זה יהיה הקדש עד שאמכרנו ואביא דמיו · עכ"ל רש"י : **והא** מדסיפא דקאמר דמי רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא כו' · וה"ה דהוה מצי למיפרך בהדיא מסיפא דמתני' לפי מה דפי' ר' חייא בר רב דקתני בסיפא דמי זה עלי עולה השור תולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו ובמתני' תנן דחייב לשלם אלא לפי מה שהתחיל לאקשויי מרישא סיים קושייתו עלה ולפי התירוץ ניחא הכל יב][אבל] קשיא על הא דאיתא בפ' בתרא דחולין (דף קלט. ושם) המקדיש מנה לבדק הבית ונגנב או שאבד רבי יוחנן אמר חייב באחריותו עד שיבא ליד הגזבר ורשב"ל אמר כל היכא דאיתיה בי גזא דרחמנא איתיה דכתיב לה' הארץ ומלואה וקדשי בדק הבית אע"ג דאמר עלי לא מחייב יג] והא תנן האומר שור זה עולה בית זה קרבן מת השור ונפל הבית פטור לשלם שור זה עלי עולה בית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם ומאי קפריך הא דרשב"ל מיירי כשהפרים המנה שהקדיש ומש"ה קאמר דכל היכא דאיתיה בי גזא דרחמנא איתיה ואינו חייב לשלם והאי דמתני' בשלא הפרים כלום ומש"ה קתני דחייב לשלם דהא אוקימנא דהשור גופיה חולין *ונראה דלית ליה להאי סוגיא דהתם הא דר' חייא בר רב דמוקי למתני' בדמי יד] לכך נראה לר"י דהכא במתני' דגוף השור קדוש כמו מקדיש זכר לדמיו דקדוש קדושת הגוף ולא דמי לאומר שור חבירו עליו דאין גופו קדוש דהתם אין אדם יכול להקדיש ממון חבירו ומיהו כל מה דמצי למתפים ביה הוא מתפים אבל הכא שהשור שלו כי אמר דמי שור זה עלי עולה גוף השור קדוש והשתא ניחא דפריך בפרק בתרא דחולין (ג"ז שם) מהאי מתני' לרשב"ל דכיון דגוף השור קדוש הוי כמו הפרישו ודמי למקדיש מנה לבדק הבית וניחא נמי בשמעתין דפריך מברייתא דשור זה עלי עולה וכו' ומשני דקאמר טו] והשור הוי הקדש כדקתני וה"נ מתני' הוי גוף השור הקדש ומיהו תימה קצת אמאי צריך לאוקמי כדמסיק רישא דאמר יקדש שור לדמיו בלא"ה נמי כיון דאמר דמי שור זה עלי עולה הוי גוף השור הקדש וי"ל דה"פ רישא כי הוה אמר יקדש שור לדמיו והוי שור הקדש וע"ל דהא דאר"ח בר רב לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה פי' דאמר יקדש שור לדמיו ודמיו עולה והוי גוף השור קדוש ובהכי ניחא כולה שמעתא וניחא נמי האי דפ"ב דחולין (ג"ז שם) ופריך ממתני' דהכא אר' שמעון בן לקיש דכיון דגוף השור קדוש הוי כאילו הפרים ודמי למקדיש מנה לבדק הבית : **אע"פ** שחלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך · אור"י דמהכא משמע דבית מנוגע המוחלט מותר בהנאה ומש"ה אומר לו הרי שלך לפניך דדמי להא דתנן פרק המקבל (ב"מ עח. ושם) שכר חמור והבריקה או שנעשית אנגריא אומר לו הרי שלך לפניך דאי אמרינן דבית המוחלט אסור בהנאה אם כן הוי כי מתה או נשברה דתנן התם חייב להעמיד לו חמור אחר טז] וקשה למורי מהא דאמר בתורת כהנים גבי בגדים נגעים לרעת ממארת תן לה מארה שלא יהנה ממנו משמע דאסור בהנאה וכן משמע בפרק

מלות

[חולין קלט.]

[תוספתא פ"ג]

כתובות נט:

תוספ' דב"מ פ"ח ע"ש

גי' ש"ק

גי' ש"ק וזה נראה לי דוחק

* * *

שיטה מקובצת

א] לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה · גליון · כיון שקבל עליו דמי שורו קדוש קדושת הגוף כדאמרינן הקדיש זכר לדמיו אינו יוצא מידי מזבח והאי דקאמר דמי להתחייב באחריותו קאמר אבל אם אמר שור זה עלי ולא אמר דמי אינו חייב באחריותו וא"ת א"כ אדמפלגת במתני' בין אמר שור זה עולה בין שור זה עלי עולה לפלוג הכל בדאמר עלי ובין אמר [דמי] ובין לא אמר דמי דהוי רבותא טפי אף על גב דלא אמר עלי חייב באחריותו וי"ל דודאי בהכי קמפליג וכי היכי דמגיה בסיפא דמי הכי נמי מגיה ברישא עלי וה"ק לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל ברישא דלא אמר דמי אפילו אמר נמי עלי אינו חייב באחריותו · עכ"ל הרא"ש ז"ל : ב] זה אם מת אינו חייב אות ו' נמחק: ג] דמי מכלל דרישא דלא כו' דמי שור זה עלי עולה: ד] אבל חייב באחריות דמיו · גליון · תימה) מאי קאמר אינו חייב באחריותו דהיינו אחריות הדמים דהא אין גופו קדוש והדר תני חייב באחריות הדמים וי"ל דה"ק אינו חייב באחריותו כלומר באחריות השור שיהא השור דוקא לעולה אבל חייב באחריות דמיו ויביא בהם אלים וכבשים אם ירצה · הרא"ש ז"ל : ה] רישא דאמר יקדיש השור לדמיו אות י' נמחק · גליון · אין לפרש כשאמר בפי' יקדש השור לדמיו אבל אם אמר דמי שור זה עלי השור חולין דא"כ אמאי דחיק לאוקמי דאתיא כר"מ וכדאמר לכשיבאו דמיו לוקמא בדאמר דמי שור זה הקדש דיצאו דמיו להקדש והשור חולין אלא ודאי בכה"ג נמי השור קדוש ולא משכח השור חולין אלא כדאמר לכשיבאו דמיו · הרא"ש ז"ל : ו] דהא אמר עלי והכא לא אמרינן עלי להביאו קאמר דכיון דלא הוו דמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה ליכא : ז] חייב המשכיר להעמיד : ח] עלי נמי כן הדין דפטור תיבת נראה נמחק ותיבת [כן] ל"ש : ט] והכי נמי איכא בפ"ק : י] נראה בהכי : יא] דפי' ר"י דגופו חולין דבהא ברייתא אות ו' נמחק : יב] הכל וקשיא דהלא איתא אות ד' נמחק ס"א ולפי מה דפי' דגוף השור תולין קשה : יג] מחייב ופריך והא : יד] בדמי וזה דוחק לכך : טו] דקאמר דמי שור זה עלי עולה השור הוי : טז] אחר · גליון · ה"נ אם אין הבית ראוי לדירה חייב להעמיד לו בית אחר אלא ודאי מותר לדור בו אע"ג דדירה גרוע היא דכליו שמאין אומרים לו הרי שלך לפניך דדירה על ידי הדחק שמיה דירה ולא דמי לשוכר את החמור והבריקה דהתם אינה ראויה לרכיבה כלל . הרא"ש ז"ל :

* * *

רבינו גרשום

אישתעבד נכסי · להקדש: ואומדנא כיון דלאו בנדר תליא אלא בנידר מאי דרמי עליה דנודר לשלומי חייבהו ב"ד ויורשין חייבין ואומדנא גלוי מלתא בעלמא הוא דכל אדם יכול לאומדו אפילו אינו ב"ד ומה שיאמר שום אדם שהיה שוה יתנו הנודר אבל (באומר דתלוי עליו) [באומר דמי עלי] ומת כיון דהוא גופיה בעי אומדנא ולא אמדוהו יורשין פטורין : ובית זה קרבן · לדמיו : פטור · מלשלם שהרי אמר זה ולא קבל עליו אחריותו : אבל אמר עלי · קיבל עליו אחריותו וחייב לשלם : לא שנו · דחייב באחריותו : אלא דאמר דמי שור זה עלי · כלומר שאם (ננגב) [ויגנב] אתחייב בדמיו : [עלי להביאו קאמר אם יהיה] : מת או נגנב חייב באחריותו · [כיון דאמר עלי] אע"ג דלא אמר דמי : [השור חולין · שלא הקדישו אלא דמיו] (אינו חייב באחריותו דדמי השור קאמר וכיון דמת אין דמים למתים כדאמרינן במתני' דמי עלי ומת לא יתנו היורשין) : רישא דאמר יקדש השור עלי לדמיו · דכיון דאמר יקדש השור קדוש השור ומועלין בו וכיון דאמר לדמיו היינו דאמר מת או נגנב חייב באחריותו : [וסיפא דאמר לכשיבואו דמיו יקדשו כשימכר דכיון דלא אמר יקדש השור לפיכך לא קדש ואין חייב באחריותו] : והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם · והיכי קדשי הני דמים לכשיבואו : ר' מאיר היא · [דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם] במס' קדושין : ונתנגע · ברשות השוכר אע"פ שחלטו הכהן ואסור בהנאת : א) [אפי' משכיר לשוכר · שאין יכול לומר הרי שלך לפניך מה שמכרת : נתצו · כהן : חייב להעמיד לו בית · משכיר לשוכר

א) נראה דצ"ל אומר לו משכיר לשוכר הרי שלך לפניך מה ששכרת ·

שאין

מקדיש

א) נ"ל הא קאמר מתחלה אינו חייב וכו' ·

תורה אור

הקדישו הדר בו מעלה שכר להקדש הקדישו הדר בו היכי מצי מקדיש א] לה °איש כי יקדיש ביתו קדש אמר רחמנא *מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו הכי קאמר הקדישו משכיר הדר בו מעלה שכר להקדש הקדישו משכיר היכי דייר ביה [א]במעילה קאי ותו מעלה שכר להקדש כיון דמעל ביה נפיק לי' שכר לחולין דאמר לכשיבא שכרו יקדש והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר רב יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר *אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי א"ל רב פפא לאביי ואמרי לה ב] רב מרי בר חמא לרב חסדא כמאן כר"מ דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן :

מתני' *[ב]חייבי ערכין ממשכנין אותן ג] *[ג]חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן [ד]חייבי עולות ושלמים ממשכנין ד] אותן אע"פ שאין מתכפר לו עד שיתרצה שנאמר °לרצונו כופין אותו עד שיאמר רוצה אני *וכן [ה]אתה אומר בגיטי נשים כופין אותו עד שיאמר רוצה אני :

גמ' אמר רב פפא פעמים שחייבי חטאות ממשכנין אותן חייבי עולות אין ממשכנין אותן חייבי חטאות ממשכנין אותן ה] [ו]בחטאת נזיר דכיון *דאמר מר אם [ז]גילח על אחד משלשתן יצא ואם [ח]נזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר לשתות יין וליטמא למתים פשע בה ולא מייתי חייבי עולות אין ממשכנין אותן בעולת יולדת מאי ניהו דאקדמיה קרא והאמר *רבא למקראה הקדימה הכתוב אלא בעולת מצורע דתניא* רבי ישמעאל בנו של רבי ו] יהודה בן ברוקה אומר כשם שחטאתו ואשמו ז] עיכבתו כך עולתו עיכבתו : ואף על פי שאין מתכפר לו עד שיתרצה ח] : ת"ר °יקריב אותו *מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו ת"ל לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני אמר שמואל עולה צריכה דעת שנאמר לרצונו מאי קמ"ל תנינא אף על פי שאין מתכפר לו עד שיתרצה שנאמר לרצונו לא צריכא [ט]דפריש ליה חבריה מהו דתימא כי בעינן דעת מדידיה אבל מדחבריה לא קמ"ל זימנין דלא ניחא ליה דליכפר במידי דלא דידיה מיתיבי חטאתו ואשמו של פלוני עלי

לדעת

הקדישו הדר בו וכו' · קס"ד שהדר בו (א) הקדישו : ט] [**נפיק ליה שכר לחולין**] וצ"ל דל"ג שכר וה"ג **כיון דמעל נפיק ליה לחולין** · כלומר משהנהה בתשמיש הבית ומעל יצא הבית לחולין כדתנן מעילה (דף יט:) אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בבהמה וכלי שרת בלבד וקרן וחומש אית ליה לשלומי ולא שכר להקדש דכל מידי דהקדש מכי מעל ביה נפיק לחולין דאמרינן במסכת מעילה (דף יח·) אין מעילה בכל מקום אלא שינוי וכן הוא אומר וימעלו בני ישראל מעל ביי' ויעבדו את הבעלים והיינו שינוי שמוציאו מהקדש לחול : **לכשיבא שכרו יקדש** · השכר והבית לא הקדיש : **מתני' ממשכנים אותן** י]· עולות ושלמים אע"ג *דשלמים מכפרת אעשה הואיל ולאו חובה היא עליה לא חשיב לה כפרה ואתי לשהויי הלכך ממשכנין אותן : **גמ' משלשתן** · חטאת או עולה או שלמים דג' קרבנות כתובין בו ואמרי' בספרי דבי רב ואחר ישתה הנזיר יין אחר מעשה יחידי : **בעולת יולדת** · דלא משהריא בקדשים עד דמתיא לה : **מאי ניהו דאקדמה קרא** · כלומר מאי טעמא אמרת דעולתה מעכבתה משום דאקדמיה קרא עולה מקמי חטאת דכתיב תביא כבש בן שנתו לעולה וגו' : **והאמר רבא למקראה הקדימה הכתוב** · שתהא נקראת במקרא תחילה ולא שתקרב תחילה בפרק כל התדיר במסכת זבחים (דף צ·) : **דאפריש ליה חבירו** · שהיה זה חייב עולה ובא חבירו והפרישה משלו לכפרתו של זה וקאמר שמואל דבעינן שיודיע את המתכפר : **מדידיה** · כגון היכא דב"ד ממשכנין אותו צריך שיאמר רוצה אני :

מלות חליצה (יבמות קג:) א"ר *פפא משמיה דרבא יא][סנדל] המוסגר לא תחלוץ ואם חללה חליצתה כשרה סנדל המוחלט לא תחלוץ ואם חללה חליצתה פסולה ופרש"י שם דסנדל המוסגר לא תחלוץ בו לכתחלה משום גזירה דסנדל המוחלט מיהו אם חללה חליצתה כשרה משום דמצות לאו ליהנות ניתנו אלמא משמע סנדל המוחלט אסור בהנאה וצ"ל דאין הכי נמי דהוא אסור בהנאה והא דאמר הכא דאומר לו הרי שלך לפניך היינו כגון דא"ל בית זה וכיון דהוא בעין אינו חייב להעמיד לו בית אחר מיהו הוא הפסיד שכרו והוי כמו מתה או נשברה דאמר התם חייב להעמיד לו חמור אחר ופרש"י שם או יפסיד שכרו : **הכי** קאמר הקדישו משכיר הדר בו מעלה שכר להקדש · יב] תימה דהכא משמע דמשכיר יכול להקדיש ביתו אחר שהשכירו אע"ג דמשתעבד לשוכר ובכתובות פ' אף ע"פ (דף נט: ושם) אמר הא לא דמיא אלא לאומר שדה זו שמשכנתי לך לכשאפדנה תקדוש דקדשה משמע דווקא משום דקאמר לכשאפדנה אבל לאלתר לא מצי מקדיש לה הכא נמי לא מצי מקדיש ליה ובפ' איזהו נשך (ב"מ עג: ושם) אמרינן רב מרי בר רחל משכן ליה ההוא עובד כוכבים ביתא אזל זבניה לרבא נטר שתא ושקל אגר ביתא אמטי ליה לרבא א"ל האי דלא אמטויי אגר ביתא עד האידנא משום דהוה משכנתא ולא הוה יג] עובד כוכבים מסלק ליה השתא נישקיל [מר] אגר ביתא משמע דיכול הלוה למכור וא"כ אמאי אינו יכול להקדיש מיד ואור"י דכן הדין המותר יותר מכנגד מעותיו הוא יכול להקדיש ולמכור מיד והא דאמר התם לכשאפדנה דמשמע אבל השתא אינו יכול להקדיש היינו כשהוא רוצה להקדיש הכל והיא דאיזהו נשך (שם) זבין לו המותר והכא יכול להקדיש המותר והא דאמר הדר בו מעלה שכר להקדש היינו משום דיש לו להקדש שותפות עמו ואין כל אחד יכול לברר חלקו ויש מחלקין בין משכיר ללוה דדוקא לוה שלא תחזור אליו עוד בלא פרעון מעות ההוא ודאי לא מצי להקדיש אבל משכיר שלאחר השלמת זמן השכירות תחזור לו בחנם יכול הוא להקדיש מיהו היא דאיזהו נשך לא מיתרצא בהכי מיהו תימה דאשכחן בעלמא הקדיש לוה וזבין לוה משמע דמצי מקדישו ומזבין מיהו ב"ח מוציאו מיד ההקדש ומיד הלוקח כשירצה לגבות חובו אם אין לו לגבות ממקום אחר מידי דהוה אעשה עבדו אפותיקי מכרו או הקדישו דב"ח מוציא הימנו מיהו כל זמן שלא גבאו הוא קדוש ומכור *הכא משמע דמשכיר יכול להקדיש הכי נמי יכול לאסור על השוכר וכן הלכה *הכא משמע דאין השוכר יכול להקדיש מדפריך הדר בו היכי מצי מקדיש ליה איש כי יקדיש את ביתו אמר רחמנא מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו וקשה דבתוספתא תניא אם הקדישו שוכר מקודשת ויש לומר הכא נמי השוכר מצי מקדיש ליה כל זמן שהוא ברשותו וה"ה דמצי אסר ליה לכולי עלמא כל ימי שכירותו והא דפריך הכא היכי מצי מקדיש ליה יד] (והאי) [ההאי] דקאמר מעלה שכר להקדש טו] (הכא) פריך והכי [פריך] היכי מצי מקדיש לענין דמעלה שכר הא אינו טז] ברשותו מיהו תימה דהכא משמע דמשכיר מצי מקדיש ליה ובתוספתא תניא דאינה מקודשת וזה לשון תוספתא* השוכר שדה מחבירו ועמד השוכר והשכירה לאחר רשאי בעל הבית שיאמר לו אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך עמד בעל הבית ומכרה מחשבין עם בעל הבית עמד בעל הבית והקדישה אינה מקודשת עד שתחזור לרשותו יז] וכל מה שנהנה ממנו הרי זה מקודשת עמד השוכר והקדישה הרי זה מקודשת עד שתצא מרשותו ומעלה שכר להקדש עד כאן לשון התוספתא וי"ל דהא דתניא בתוספתא דאין המשכיר יכול להקדיש היינו כשהקדיש לו שכרו והכא מיירי בשלא הקדיש שכרו וה"נ איתא בירושלמי יח] דמקום שנהגו המשכיר בית לחבירו ועמד והקדיש הרי זו מקודשת יט] אימתי בזמן שלא הקדיש לו שכרו אבל הקדיש לו שכרו הרי זה כ] *דבריו חנם :

הכי גרסינן כיון דמעל נפיק ליה שכר לחולין וכן הוא ברוב ספרים וה"פ כיון דמעל כו' כלומר שכר הבית נפיק לחולין שהרי חבירו כא] הקדיש (השכיר) את הבית והוא לא ידע ומעל כשדר בו ונפיק ליה כב] *השוכר בתורת מעילה אבל אין לפרש כיון שמעל נפיק הבית לחולין כג] וכפרש"י *) וקאמר לו ר"מ אמר על ההיא דתניא בתוספתא דמעילה (פ"ב) בקע בקרדום של הקדש ובא חבירו ובקע בו ובא חבירו ובקע בו כולם מעלו ובשילהי פרק הנהנה (מעילה יט:) תנן אין מועל אחר מועל בקדשים אלא בבהמה וכלי שרת היינו דקדושת הגוף לא מתחלל ע"י מעילה כמו קדושת דמים וקרדום לאו היינו כלי שרת **) אלא קדושת דמים הוא ולא כד] יחשב כלי שרת מטעם שמביא אחרים לידי קדושת הגוף הוא עצמו לא כל שכן שיבא לידי קדושת הגוף דמהאי טעמא חשבינן שאר כלי שרת קדושת הגוף :

כה] **כי** דייר ביה במעילה קאי · ואע"פ שלא פגם מעל כדתנן [ר"פ הנהנה](דף יח·) הנהנה מן ההקדש ש"פ אע"פ שלא פגם מעל ואע"ג דאין מועלין במחובר לקרקע כדאיתא במס' מעילה פרק הנהנה מן ההקדש (שם:) צ"ל הך סוגיא דהכא אתיא כרב דאמר תלשו ולבסוף חברו הוי תלוש כדאמר המשתחוה לבית אסרו ובפרק הנהנה (דף כ· ושם) נמי מייתי לה לההיא דרב דאמר התם וכיון דבני להו מיהא מעל כו] :

*)ג"י ז"ק וקט: מההיא דתניא בתוספתא **) עי' ז"ק ובתוס' מנחות קא:

מסורת הש"ס

נ"ק

[ב"ק סח: ע"ש סט: ב"מ ו. ע"ז סג. חולין קלט. תמורה ט: כט:]

נ"א דעולה

[כתובות נח:]

ב"ק מ. קב: [לקמן כג:]

[קדושין ני ב"ב מח.]

נזיר כח. [מה. מנחות ה. זבחים נה: נדרים ד:]

[זבחים ז. ע"ש בתוס' ד"ה למקרא] תוספתא דנזיר פ"ד [פסחים נט. ע"ש נזיר יט.]

ויקרא א

ויקרא כז

נ"ל ומיהו קשה דהכא כו' ברשותו ובתוספתא כו' נ"ק

כצ"ל נ"ק

עין משפט נר מצוה

[נ"ל רב פפי]

כב א מיי' פ"ו מהל' ערכין הלכה ל :

כג ב מיי' פ"ג מהל' ערכין הלכה יד :

כד ג ד מיי' פי"ד מהל' מעה"ק הלכה יז :

כה ה מיי' פ"ב מהל' גירושין הלכה כ טוש"ע אה"ע סימן קלד סעיף ה וסימן קנד סעיף כא :

כו ו מיי' פי"ד מהלכות מעה"ק הלכה יז :

כז ז מיי' פ"ח מהלכות נזירות הלכה ב :

כח ח מיי' שם הל' ה :

כט ט מיי' פי"ד מהל' מעה"ק הלכה י :

[עי' תוס' ר"ה ו. ד"ה יקריב ותוס' כריתות יב. ד"ה או דלמא ותוספות יבמות סז: ד"ה ר' מאיר ותוספות ב"ב מח. ד"ה יקריב]

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הקדישו וכו' הקדישו הס"ד ואח"כ מ"ה כיון דמעל ביה נפיק ליה כו' ונראה לי דל"ג :

ב"ב מח. קדושין ו. יבמות קו. ר"ס ו.

נ"ל והכא כו' להקדיש וה"ה דיכול לאסור נ"ק

[ספ"ע דכ"מ]

ג' נ"ק דר בו חנם

כ"א השכירות לחולין

◆

רבינו גרשום

שאין יכול לומר לו הרי שלך לפניך שהרי נותן] : הקדישו · השוכר : הדר בו · שלא (נתנגע) ברשותו (שלו) : כיון דמעל · מה שנהנה ממנו : נפק ליה שכר לחולין דמשום הכי חייב קרבן:[מעילה· הנהנה מקדשי שמים · משום דמפיק קדושה לחולין · כגון דאמר המקדיש הכי] לכשיבואו דמיו יקדשו לא מעל שוב דלא הקדיש בית אלא שכירות הקדיש : חייבי ערכין ממשכנין אותן · [הגזבר] אם ישהום דכיון דלאו לכפרה אתו ולא מהדר ליתנן: [חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין דכיון דלכפרת עצמו הן זהיר להביאן : חייבי עולה ושלמים ממשכנין אותן דלא אתו לכפרה ויתרשל להביאן] : אע"פ שאין מתכפר לו · האי מתכפר [לו] לא כפרה ממש אלא אע"פ שאין מתקבלין לרצון עד שיתרצה להביאן מעצמו : שנאמר לרצונו · לפני ה' אפילו הכי ממשכנין אותן [וכופין אותו] עד שיאמר רוצה אני : וכן אתה אומר בגיטי נשים · אע"ג דגט המעושה פסול כופין אותו עד שיאמר רוצה אני וכשר : על אחד משלשתן · [או אעולה או אשלמים או אחטאת יצא] הלכך אם גילח על העולה צריך למשכנו להביא חטאת : בעולת יולדת · שאינה יכולה להביא חטאתה עד שתביא עולתה קודם : [הואיל ואקדמה קרא · דכתיב אחד לעולה ואחד לחטאת ולא פשעה בה : למקראה הקדימה הכתוב · כלומר לקרות העולה קודם לחטאת הקדימה הכתוב אבל להקרבה לא אקדמה : אלא לעולת מצורע · אין צריך למשכן דתניא כו'] : עולה צריכה דעת · כלומר המביא עולה צריך להביאה לרצונו : דאפריש ליה חבריה · אם חברו הפריש בגינו עולה שלא צריך להפרישה לרצונו של נודר : מדידיה · היכא דמפריש משלו אבל כשמפרישה חבירו בשבילו נימא דניחא ליה שחברו נותנה בשבילו ולא בעינן למישייליה דודאי ניחא ליה : קמ"ל · דבעינן למישייליה דזמנין דלא ניחא

שיטה מקובצת

א] מקדיש ליה איש : ב] לה דמי בר תיבות רב מרי נמחק: ג] חייבי עי'(תוס' ר"ה דף ו ע"א ב"ק דף קב) : ד] אותן (ב"ק דף מ) : ה] בחטאת נזיר · גליון ה"ה דהוי מצי למימר כגון שאמרו לו עדים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי דבודאי לא יביא אם לא ימשכנהו כיון שהוא אומר שלא אכלי' הרא"ש ז"ל : ו] ר' יוחנן בן ברוקה: ז] ואשמו מעכבתו כך עולתו מעכבתו: ח] שיתרצה וכו' ת"ר : ט] נפיק ליה שכר לחולין ונראה לרבי דל"ג שכר וה"ג כיון דמעל ביה נפיק ליה : י] אותו הגזבר נכנס לביתו ונוטל בע"כ הס"ד ומה"ד חייבי חטאות ואשמות כיון דלכפרה אתו לא שהי ליה ואין ממשכנין אותן עולות ושלמים אע"ג דעולה[מכפרת]:יא] דרבא סנדל המוסגר:יב] תימה' עיין בהר"ן במסכת כתובות בפ"ה: יג] הוה מצי עובד כוכבים מסלק לי השתא : יד] ליה והאי דקאמר : טו] להקדש פריך היכי : טז] ברשותו · גליון אבל כל זמן שכירתו יכול להקדיש וה"ה דמצי אוסר ליה כל ימי שכירותו' הר"י ז"ל : יז] לרשותו אבל מה תיבת וכל נמחק : יח] בירושלמי בפרק מקום שנהגו אות ד' נמחק : יט] מקודשת ודר בתוכו ומעלה שכר להקדש איכות : כ] זה דר בתוכו חנם : כא] השכיר את תיבת הקדיש ל"ש ונמחק: כב] ליה השכר בתורה אות ו' נמחק: כג] לחולין שהרי חברו הקדיש את הבית והוא לא ידע ומעל כשדר בו ונפיק ליה כולי בית בתורת מעילה דהא איכא שהוא סבור שהיא שלו ואינו מתכוין להוציאו מרשות לרשות לא יוצא לחולין אלא לפי טובת הנאה שיש לו במלאכה דלא אמרינן אין מועל אחר מועל אלא כשהוא סבור שהכלי של חבירו והוא מכוין להוציא מרשות וכדקאמר רבי על ההיא ותיבות וכפרש"י ר"מ אמר ל"ש ותיבות וקאמר לו נמחק : כד] יחשב בכלי שרת : כה] מה"ד היכי דייר בו תיבת כי נמחק : כו] מעל לימא מסייע ליה לרב ואף על גב דדחי ליה דחויא בעלמא הוא :

שלא

לדעת יצא שלא לדעת לא יצא עולתו ושלמיו של פלוני עלי בין לדעת בין שלא לדעת יצא אמר לך שמואל [א]כי תניא ההיא בשעת כפרה דאירצי בשעת הפרשה כי קאמינא אנא בשעת הפרשה ופליגא דעולא דאמר א] עולא לא חילקו בין חטאת לעולה אלא שחטאת צריכה דעת בשעת הפרשה ועולה אין צריכה דעת בשעת הפרשה אבל בשעת כפרה אידי ואידי לדעת יצא שלא לדעת לא יצא מיתיבי חטאתו ואשמו עולתו ושלמיו של פלוני עלי לדעת יצא שלא לדעת לא יצא שמואל מוקי לה בשעת הפרשה עולא מוקי לה בשעת כפרה אמר רב פפא מתנייתא אהדדי לא קשיין הא בשעת כפרה הא בשעת הפרשה (א) ב] ואמוראי נמי לא קשיא שמואל מוקי קמייתא בשעת כפרה בתרייתא בשעת הפרשה עולא מוקי איפכא אמוראי ודאי פליגי פשיטא מהו דתימא מאי בשעת הפרשה דקאמר שמואל אף בשעת הפרשה ואע"ג דהך קמייתא תיובתיה קמ"ל: וכן בגיטי נשים כופין וכו': *אמר רב ששת [ב]האי מאן דמסר מודעא אגיטא מודעיה מודעא פשיטא לא ג] צריכא דעשאוה ואירצי מהו דתימא בטולי בטליה קמ"ל דא"כ ליתני עד שיתן מאי עד שיאמר עד דמבטל ליה למודעיה:

הדרן עלך האומר משקלי

ד] *שום [ג]היתומים שלשים יום ושום [ד]ההקדש *ששים יום ומכריזין בבקר ובערב:

גמ' מאי שנא בבקר ובערב אמר רב יהודה אמר רב [ה]בשעת הוצאת פועלים ובשעת הכנסת פועלים בשעת הוצאת פועלים דאיכא דניחא למיזבן אמר להו לפועלים איזילו סיירו לה ניהלי בשעת הכנסת פועלים דנידכר דאמר להו ניזיל נישיילינהו תניא נמי הכי *שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום ומכריזין [ו]בבקר ובערב בשעת הוצאת פועלים ובשעת הכנסת פועלים אומר שדה פלוני בסימניה ובמצריה כך היא יפה וכך היא שומא כל הרוצה ליקח יבא ויקח על מנת ליתן לאשה בכתובתה ולבעל חוב בחובו למה לי למימר על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו דאיכא דניחא ליה בבעל חוב דמיקל בזוזי ואיכא דניחא ליה באשה דשקלה על יד על יד

תנו

לדעת · שהודיע את המתכפר: **כי תניא ההיא** · דלא בעינן דעת בעלים בשעת הקרבה תניא דהא הודיעו בשעת הפרשה ואירצי שנתרצה בדבר: **וכי קאמינא** · דצריך דעת בשעת הפרשה: והא דשמואל דבעי דעת בהפרשה ולא בכפרה: **פליגא דעולא** · דאיהו אמר איפכא: **שלא לדעת לא יצא** · אלמא בכולהו בעינן דעת וקשיא לתרוייהו: **מתנייתא אהדדי לא קשיין** · הא דקתני לעיל עולתו ושלמיו של פלוני עלי בין לדעת בין שלא לדעת יצא והך בתרייתא דקתני בכולהו שלא לדעת לא יצא לא קשיין אהדדי חדא בשעת כפרה וחדא בהפרשה לעולא כדאית ליה ולשמואל כדאית ליה: **אף בשעת הפרשה** · דבין בהפרשה בין בכפרה בעי דעת ואע"ג דהויא הך קמייתא תיובתיה דקתני דעולה לא בעיא דעת דהאי שינויא דשני הש"ס לעיל אמר לך שמואל כי תניא ההיא בשעת כפרה כו' לאו מילתא היא קמ"ל רב פפא דקאמר לאמוראי נמי לא קשיין שמואל מוקי קמייתא בשעת כפרה מכלל דשמואל בכפרה לא בעי דעת ושינויא דשנין לעיל שינויא הוא: **דעשאוה** · אחרי כן: **ואירצי** · לתת הגט והמודעא לא ביטל: **מהו דתימא מסתמא בטלה למודעא** · קמ"ל רב ששת דלא וממתניתין יליף טעמא דא"כ ליתני כופין אותו עד שיתן:

הדרן עלך האומר משקלי

שום היתומים · ב"ד היורדים לנכסי יתומים למוכרן להגבות לבעל חוב שמין את הקרקע ומכריזין ל' יום כל הרוצה ליקח יבא ויקח: **ושום ההקדש** · גזבר המוכר קרקע של הקדש: **גמ' סיירוה ניהלי** · ראו אם יפה היא: **דנידכר** · בעל הבית ה] באורחא מאי דאמר לפועלים בצפרא: **נישיילינהו** · אם יפה היא: **כך היא יפה** · כך וכך היא עושה תבואה: **כך היא שומא** · בכך וכך שמאוה ב"ד: ויקח ע"מ שיפרע לאשה או לבעל חוב: **למה לי** · לאכרוזי על מנת ליתן כו': **על יד על יד** · פורתא פורתא ואיכא לוקח דניחא ליה לפרוע לבעל חוב דמיקל בזוזי שנוטל זוזים שבורים וחסרים שאין דרך סוחרים מקפידין בכך:

להא

תנן

אמר לך שמואל כי תניא ההיא בשעת כפרה·(וברייתא מיירי בשעת הפרשה) ו] וא"ת אמאי פליג אדעולא לוקמא למילתיה דשמואל בשעת כפרה וברייתא מיירי בשעת הפרשה ולא פליג אדעולא וי"ל ז] דסבירא ליה דשמואל מיירי בשעת הפרשה דקאי אמתני' דמשמע דמיירי בשעת הפרשה מדקאמר חייבי עולות ח] אין ממשכנין אותן שזהו בשעת הפרשה ט]: **מאי** בשעת הפרשה דקאמר שמואל אף בשעת הפרשה· וא"ת מ"מ הא פליג דלשמואל צריכה דעת אף בשעת הפרשה וכ"ש בשעת כפרה ולעולא צריכה י] בשעת כפרה דווקא ולא בשעת הפרשה וי"ל דמ"מ דבכה"ג דפליגי השתא לא הוו פליגי ונראה לר"י טעמא דשמואל ועולא דהא דאמר שמואל עולה ושלמים צריכין דעת בשעת הפרשה משום דלא ניחא ליה לאיניש להתכפר במילתא דלא דידיה אבל בשעת כפרה אינו צריך דמשום סמיכה אין צריך לדעתו כיון דאינם באים לכפר על יא] חטאו אבל חטאת ואשם שהם באים על חטא וצריכין להוודות יב] [בשעת] סמיכה בעינן [דעת] בשעת כפרה ועולא סבירא ליה דאפילו בעולה ושלמים רוצה לקיים מצות סמיכה הלכך בעינן דעתו בשעת כפרה אבל בשעת הפרשה לא בעינן דעת אלא בחטאת משום דלא ניחא ליה לאינש לכפרה במילתא דלאו דידיה אבל עולה ושלמים דלא לכפרה קאתי כולי האי אינו צריך דעת בשעת הפרשה יג]: **האי** מאן דמסר מודעא אגיטא מודעיה מודעא יד]· (פסק) לפיכך נהגו העולם לבטל כל מודעי ומודעי דאתו מגו מודעי בשעת כתיבת הגט ובשעת הנתינה דחיישינן שמא בטל אותו:

הדרן עלך האומר משקלי

שום היתומים ל' יום · וא"ת אמאי נקט יתומים אפי' כ"ע נמי אם באו בית דין לירד בנכסיהן כדי לפרוע לאשה כתובתה או חובו לב"ח צריך שומת ב"ד ל' יום כדאיתא בפ' המפקיד (ב"מ לה:) מאימת אכיל פירי מכי שלמי יומי אכרזתא אלמא לכל אדם שבא לירד לנכסיהן צריכי שומת ב"ד א"כ אמאי נקט יתומים וי"ל דתנא יתומים לרבותא דמהו דתימא דליהוי יתומים כהקדש ולבעי שומת בית דין ס' יום קמ"ל דשוין לכל אדם:

בשעת הוצאת פועלים ובשעת הכנסת פועלים · פירוש בשעת הוצאת פועלים ממלאכתן ובשעת הכנסתן למלאכה ואין זו סדר המשנה דנקט בבקר ובערב ורב יהודה מפרש ערב תחילה ואחר כך בקר וי"ל משום דכן הסדר לפי שאינו רוצה לבטל ממלאכתו לפיכך אין דרך למימר להו סיירוה טו] ניהלי דאם לא כן למה להמתין עד הערב *ונשאליה להו מה ראו הא כל היום יש לו רשות לשוליה לפיכך הוצרכו לרב יהודה לפרש כן שבשעת יציאה ממלאכתן אמר להו סיירוה ניהלי שאז אין מבטלין ממלאכתם ולמחרת כשנזכר מה דאמר להו לאורחא אזיל לשאול ומש"ה אין לפרש איפכא בשעת הוצאת הפועלים מביתם ונכנסין במלאכתן ובשעת הכנסתן בביתם ויוצאין ממלאכתן לפי דאין דרך לעשות כן כדפירשנו ועוד דאין לייסב לשון הספר על זה ובתוספות טז] הארכתי הרבה בזה והביאו ההיא דריש השוכר את הפועלים (ב"מ פג. ושם:) *)רב אסי אמר פועל בכניסתו משלו וביאתו משל בעל הבית: **כך** היא יפה · להוצאת תבואה ופירות כך וכך היא שומא בכך וכך דמים ואם המלוה רוצה לעכב בכך ששמו ב"ד אין צריך להכריז אלא הוקימנא ליה ביד המלוה מיד:

*) [נ"ל ריש לקיש אמר]

ל א מיי' פ"ד מהלכות מעה"ק הלכה י:

לא ב מיי' פ"ב מהל' גירושין הלכה כ טוש"ע אה"ע סימן קלד סעיף א [וכרב אלפס גיטין פ"ד דף קס. ע"ש]:

א ג מיי' פי"ב מהל' מלוה ולוה הלכה ח טוש"ע ח"מ סימן קט סעיף א [וכרב אלפס כתובות פי"א דף קכג.]:

ב ד ה מיי' פ"ד מהל' ערכין הלכה [illegible]:

ג ו מיי' פי"ב מהלכות מלוה ולוה הלכה ח טוש"ע ח"מ סימן קט סעיף א:

נ"ק

[עיין תוספות לקמן כג. ד"ה אין להקדש וכו']

(ב"ב מח)

[כתובות ק:]

[תוספתא ריש פ"ד]

עיין נ"ק

שיטה מקובצת

א] עולא' נ"א לא חלקו בין חטאת לעולה שהחטאת צריכה דעת ועולה אינה צריכה דעת אלא בשעת הפרשה אבל בשעת כפרה כו': ב] הפרשה ולאמוראי נמי: ג]צריכא דעשויה אות א' נמחק: ד] שום היתומים · גליון תימה למה נקט יתומים וכו' ועוד קשה דבגמרא מקשינן ממתני' לרב אסי דקאמר אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים ומנ"ל דבקטנים איירי דלמא מתני' איירי ביתומים גדולים וי"ל דאי לא איירי אלא בגדולים הוה ליה למימר שום הדיוט ותנא במתני' שום היתומים קטנים דסד"א להוו כהקדש דבכמה דברים אנו מדמין יתומים להקדש קמ"ל דלא · הרא"ש ז"ל: ה] הבית בצפרא מאי דאמר לפועלים באורתא הס"ד: ו] וא"ת מנ"ל להאי מתרץ דפליג שמואל אדעולא: ז] וי"ל דלישנא דשמואל משמע דמיירי בשעת הפרשה דמייתי קרא דמתני' דמשמע: ח] עולות ממשכנין אותן הם כופין אותו ותיבת אין נמחק: ט] הפרשה דאי בשעת כפרה מה שייך לכפותו כיון דאפריש הקרבן פשיטא דיקריב בעל כרחו הס"ד: י] צריכה דעת בשעת: יא] חטאו · גליון הלכך אם הפריש ראובן עולה או שלמים שיתכפר בהם שמעון בלא דעת שמעון אינן קדושים ואין מועלין בעולה ואם נתרצה שמעון בשעת הפרשה מקריבה ראובן בלא דעת שמעון [אבל אם בשעת הפרשה לא נתרצה] ובשעת כפרה נתרצה שמעון יצא בה ידי חובה אבל אין בה מעילה עד שיתרצה שמעון משום זימנין דלא ניחא ליה לאיניש דליכפר במידי דלאו דיליה אבל חטאת ואשם וכו' · הרא"ש ז"ל: יב] להתוודות ושעונין סמיכה בעינן דעת: יג] הפרשה וקדושים הם: יד] תיבת פסק נמחק: טו] ניהלי אלא בערב דאל"כ למה ליה להמתין עד הערב ולישוליה להו מה ראו הלא כל היום: טז] בתוספות האריכו הרבה.

יתיב

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואמוראי נמי לא קשיא כצ"ל ר"ל הברייתא אליבא דאמוראים:

רבינו גרשום

ניחא ליה לאיניש כו' הלכך בעינן לדעתו: [לדעת יצא' אם הקריבה לדעתו של מחוייב יצא המחוייב]: אמר לך שמואל כי תניא ההיא · דעולה בין לדעת ובין שלא לדעת יצא :בשעת כפרה' אינה צריכה דעת הואיל ואירצי בשעת הפרשה שהיה לדעתו ודאי עדיין ניחא ליה באותו (דעת) [עולה]: [וכי אמינא אנא עולה צריך דעת בשעת הפרשה : אידי ואידי אחד חטאת ואחד עולה :שמואל מוקי לה בשעת הפרשה · דלא חלקו ועולא [מוקי לה]בשעת כפרה : מתנייתא אהדדי לא קשיא · קמייתא דתני דבין[לדעת ובין]שלא לדעת יצא בשעת הפרשה 'אמוראי ודאי פליגי עולא ושמואל] : אף בשעת הפרשה כלומר דבשעת כפרה נמי והיינו דעולא : ואע"ג דהויא הך קמייתא תיובתיה הא דאמרה דבין לדעת ובין שלא לדעת יצא דאוקימנא בשעת כפרה : קמ"ל · דבשעת הפרשה נרידא קאמר'[וודאי] פליגי : האי מאן דמסר מודעא אגיטא · שהיו אונסין אותו לתת גט ואמר לעדים הוו עדים שאנוס אני : מודעיה מודעה 'ולא הוי גיטא : לא צריכא דעשויה אהדי המודעה ואירצי ושתק ונתן בשתיקה : מהו דתימא · מדנתן בטולי בטליה למודעיה : קמ"ל · דלא : דא"כ · דבהכי סגיא בנתינת סתם ליתני כופין אותו עד שיתן מאי עד שיאמר קמ"ל דבטיל למודעיה ויאמר רוצה אני : הדרן עלך האומר משקלי :

שום היתומים שלשים יום · כשנצרכין ב"ד למכור מנכסי יתומים או לפרנסה או (לכסות) [לכתובה] או לשום דבר צריך לשומן ולהכריז (כל) שלשים יום [בבקר ובערב] כדמפרש בגמרא אומר שדה פלונית בסימניה ובמצריה כך היא יפה וכך היא שומא כדי שישמעו בנ"א ויבואו ליקח ויוסיף כל אחד על חברו ליתן: ושום ההקדש [ששים יום]· כשרוצין לפדות שדה הקדש: בשעת הוצאת פועלין · לערב כשיוצאין הפועלין ממלאכתן מכריזין כדי שישמע בעה"ב ואומר להו [לפועלין] זילו סיירוה ניהלי: ובשעת הכנסת הפועלים · בבקר נמי מכריזין כי היכי דמדכר בעה"ב מה שאמר לפועלים אמש (ליזיל) דלישיילינהו אם ראוה כמה היא יפה: [שדה פלונית כך היא יפה וכך היא עושה וכך כורין היא שומא · כלומר בכך וכך ממון שמוה ב"ד]: דאיכא דניחא ליה · לקנות כדי למיהב [דמיה] לבעל חוב דמיקל בזוזי שמי שפורע [לב"ח] אין מניחין לו כל כך לבדוק אזוזי דאמרי ליה ממארי רשותיך פארי איפרע: ואיכא דניחא ליה ללוקח למיהב דמיה לאשה משום דשקלה על יד על יד כשהיא צריכה להוציא ולא בבת אחת:

קלפי

מסורת הש"ס

תנו רבנן שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר שום היתומים ששים יום ושום ההקדש תשעים יום וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה ששים יום אמר רב חסדא אמר אבימי הלכה שום היתומים ששים יום יתיב א] רבי חייא בר אבין וקאמר להא שמעתא אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבי חייא בר אבין ששים קאמרת או שלשים קאמרת אמר ליה ששים דיתומים או דהקדש אמר ליה דיתומים כרבי מאיר או כרבי יהודה אמר ליה כרבי מאיר והא רבי מאיר שלשים קאמר אמר ליה הכי אמר רב חסדא ב] מאבימי *קולפי טאבי בלעי עלהדא שמעתא *בא להכריז רצופים שלשים בשני ובחמישי ששים ואע"ג דכי חשיב להו מר ליומי הכרזה לא הוו אלא תמניסר יומי כיון דמשכא מילתא שמעי אינשי ג] *אמר רב יהודה אמר רב אסי *ב אין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן היתה רבית אוכלת בהן ורבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ורב אסי מ"ט לא אמר לכתובת אשה דהא תקינו ליה רבנן מעשה ידיה ואידך זימנין דלא ספקה תנן שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל אי דקאכיל ריביתא מי שבקינן ליה ואלא דלא קאכיל ד] ריביתא וקתני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי לה בכתובת אשה אלא לרב אסי ה] קשיא אמר לך רב אסי ולרבי יוחנן מי ניחא מי שבקינן מזוני דודאי קא מפסדא ונקטינן הכרזה דלא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן הא לא קשיא בתובעת כתובתה בב"ד ו] כדרב יהודה אמר שמואל דאמר *רב יהודה אמר שמואל גהתובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות אי הכי איזדקוקי ז] לא מיזדקקינן לה אלא כיון דאיזדקקינן לה מעיקרא מיזדקקין לה לבסוף מ"מ לרב אסי קשיא ח] לעולם בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל אי הכי רבית נמי לא לישקול שקיבל עליו לזו ולא קיבל עליו לזו ת"ש ט] *ד אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי צאית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל אי אכיל ריביתא מי שבקינן ליה אלא דלא אכיל ריביתא וקתני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי לה בכתובת אשה אלא לרב אסי קשיא אמר לך רב אסי ולרבי יוחנן מי ניחא אי כתובה מאי איריא מיתמי אפילו מיניה דידיה נמי בזיבורית הא לא קשיא *ר"מ היא דאמר כתובת אשה בבינונית ומיתמי בזיבורית מ"מ לרב אסי קשיא לעולם בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל א"ה רבית נמי לא נישקול שקיבל לזו ולא קיבל עליו לזו ת"ש ע"מ ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו בשלמא בעל חוב בין מר ובין מר כדשנין אלא כתובתה בשלמא לר' יוחנן ניחא אלא לרב אסי קשיא הכא במאי עסקינן כשחייב מודה השתא דאתית להכי י] כולהו נמי כשחייב מודה מרימר יא] אגבי כתובתה לגרושה מנכסי דיתמי א"ל רבינא לאמימר והאמר רב יהודה אמר רב אסי אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"כ היתה רבית אוכלת בהן רבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ואפי' רבי יוחנן לא קאמר אלא באלמנה דקמפסדא מזוני אבל גרושה לא אמר ליה (א) יב] הא אנן דרבי יוחנן משום חינא מתנינן לה אמר רב נחמן מרישא לא הוה מיזדקיקנא לנכסי יתמי כיון דשמענא להא יג] דרב הונא חברין משמיה דרב הֿיתמי דאכלי דלא דידהו ליזלו בתר שבקיהו מכאן ואילך מיזדקקנא מעיקרא מאי טעמא לא ואמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לא בני מיעבד מצוה נינהו רב הונא בריה דרב יהושע אמר צררי אתפסיה מאי בינייהו איכא בינייהו זבשחייב מודה אי נמי שמתוה ומת בשמתיה יד] חשלחו מתם דשמתוה ומית בשמתיה והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע

תנן

א)[ב"מ ע.] ב)[כתובות סו. ב"ב קעד.] ג)[ב"ב קעד. ע"ש בפי' הרשב"ם דגרים הלכתא וכו']

להא שמעתא · דרב חסדא : **קולפי טאבי** · הכאות גדולות על הדא שמעתא שהיה מלמדני שום היתומים לרבי מאיר ששים יום והייתי מקשה לו הא אמר ר"מ שלשים והוא אמר לי בא להכריז רצופין שלשים יום בין יתומין בין הקדש: **ואם בא להכריז שני וחמישי** · שהם ימי הדין הוי השום ששים יום וימי הכרזה שמונה עשר יום צא וחשוב משני בשבת שמונה שבועות הרי לך נ"ו ימים ויהא בהם י"ו שני חמישי הוסיף עוד ארבעה ימים שני ושלישי ורביעי וחמישי בשבת הרי ס' יום משהתחיל ההכרזה ויש בהן שמונה עשר ימי הכרזה : **אין נזקקין לנכסי יתומים** · למוכרן : **רבית אוכלת בהן** · שהיו מחוייבין לעובד כוכבים מעות ברבית : **משום מזוני** · דכל זמן שלא גבה כתובתה נזונית משלהם והוי פסידא דידהו : **אילימא בבעל חוב עובד כוכבים** · דשקיל רבית ולהכי נזקקין: **מי צאית** · להמתין ימי הכרזתינו בלא רבית : **בתובעת כתובתה בב"ד** · דכיון דשוב אין לה מזונות לא מפסדי יתומים מידי בהמתנה: **לא נזדקיק לה** · לפרוע כתובתה הואיל ומעכשיו אין מזונתיה על היתומים: **כיון דאזדקקינן לה מעיקרא** · בתחילת תביעת כתובתה להפסידה מזונתיה : **מזדקקינן לה לבסוף** · להגבותה כתובתה : **הא לא קשיא ר"מ היא** · דאמר כתובת טו] [אשה] בבינונית מיניה דידיה כגון אם גירשה וקמ"ל דמיתמי בזיבורית: **כדשנין** · בבעל חוב עובד כוכבים : **כשחייב מודה** · בשעת מיתה הודה אביהם : **כולהו נמי כשחייב מודה** · ובעל חוב ישראל: **גרושה** (ב) · אין לה מזונות : **ההיא דרבי יוחנן** · דאמר כתובת אשה מגבינן מיתמי : **משום חינא מתנינן לה** · כדי שימצאו האנשים חן בעיני הנשים וינשאו טז]להן והלכך אפילו גרושה נמי : **בתר שיבקייהו** · ימותו כאביהם שהניח להם ממון זה : **לאו בני מיעבד מצוה נינהו** · דקטנים הן אלא ימתין עד שיגדילו : **צררי אתפסיה** · אביהם נתן לבעל חובו מעות או כסף וזהב במשכון בשעת מיתה ולא הספיק ליטול את השטר מידו יז] : **דשמתיה** · ב"ד לאביהן על שאינו פורע לזה חובו ומת בשמתיה דהשתא ליכא למיחש לצררי דלא היה פורעו אלא בבית דין כדי שיתירו נידויו : **שלחו מתם בדשמתיה ומית בשמתיה** · מיתוקמי כל הנך מתנייתא דלעיל דאמרו נזקקין : **והלכתא כרב הונא** · דהיכא דלא שמתוה חיש לצררי :

אילימא

תנן שום היתומים כו' במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי צייה · ואם תאמר למה ליה לאותובי לרב אסי ממתניתין ממילתיה דרב אסי גופיה הוה מצי למיפרך דאמר דאין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן רבית אוכלת בהם במאי עסקינן האי דאין נזקקין אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי צייה להמתין עד שיגדילו ואי בבעל חוב ישראל מי שבקינן ליה דאכיל רבית וי"ל דממילתא דרב אסי לא מצי למיפרך דאפשר לאוקמה בדלא תבע להו ולעולם בב"ח עובד כוכבים איירי ומש"ה אין נזקקין לנכסים לפרוע החוב אלא אם כן רבית אוכלת בהן יח][ואז] נזקקין אפי' לא תבע להו עובד כוכבים חובו לפי שלא ירבה עליהן הרבית אבל ממתניתין פריך שפיר דודאי מדנקט בית דין לשום בדתבע להו מיירי לפיכך פריך אי בבעל חוב עובד כוכבים מי צייה עד אחר השלמת הכרזה שלא להרבות הרבית ואי לא צייה אם כן שמא יפסידו בהארכת הזמן יותר ממה שירויחו דודאי אי לא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן לא צריכי הכרזה כדקאמר הש"ס בסמוך על מילתא דר' יוחנן : **אמר** רב נחמן מריש לא הוה מזקיקנן ליתמי כו' מכאן ואילך מזקיקנן כו' · והלכה כרב נחמן בדיני דנזקקין לנכסי יתומים והכי נמי איתא בהכותב (כתובות דף פד·) גבי הא דתנן מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשים והיה לו מלוה או פקדון ביד אחרים יתנו לכושל שבהם ואמר ר' יוחנן עלה (שם) לכתובת אשה משום חינא אלמא נזקקין :

רבא

רבינו גרשום

קילפי טאבי · מכות טובות קבלתי מאבימי רבי קודם שהבנתי שמועה זו : [והכי אמר לי בא להכריז רצופין בכל יום ויום אינו צריך להכריז אלא שלשים אבל אם אינו מכריז אלא בשני ובחמישי צריך להכריז בב' ובה' של ס' יום : ואע"ג דכי חשיב להו · לא הוו אלא י"ח יום הכי כיצד כשתתחיל למנות מיום שני ס' יום הם ח' שבועות וד' ימים וח' שבועות ט"ז ימי הכרזה ואותן ד' ימים מתחילין ביום שני ומסיימין בחמישי היינו תמניסר: כיון דמשכא מלתא · דהני תמניסר עד ס' יום שמעי אינשי] : אינזקקין לנכסי יתומין כשהן קטנים אבל כי גדלי ודאי נזקקין למוכרן לפרוע : אא"כ רבית אוכלת בהן · שוקף אביהן מלוה ברבית ומפסידים היתומים בכל יום : [או לכתובת אשה משום מזוני · לפרוע כתובת אשת אביהן שכל זמן שלא גבתה כתובה ניזונת מן היתומים ומפסידי מזונות] : דהא תקנו להן · ליתמי מעשי ידי אשת אביהן להן הואיל וניזונת משלהן ואין להן הפסד במזונות : ור' יוחנן אמרי משום הכי נזקקין לכתובה משום דזימנין דלא ספקה מלאכת' כנגד מזונותיה ונפסדין היתומין : [אילימא · כדי לפרוע לב"ח פרסי מי צאית פרסי להמתין עד שנכריז שלשים : ואידקא אכיל ריביתא' מן היתומין כלומר דמשום הכי נזקקין מי שבקינן ליה לב"ח ישראל למשקל רבית ; מוקים לה בכתובת אשה · ולהכי נזקקין דקא מפסידי מזוני : אלא לרב אסי · אמאי נזקקין למכור הא אין רבית איכא בהן] : ולרבי יוחנן מי ניחא · אמאי מכריזין יתנו כתובתה לאלתר ותסתלק ממזונות השתא שבקינן לה למיכל מזוני דודאי קא מפסדי עד שיגמרו ימי הכרזה תקטינן הכרזה דלא ידעינן אי מרווחנא ליתמי [אי לא] ספק הוא אם יוסיפו על השומא [כלום] אי לא : [אמר לך ר' יוחנן הא לא קשיא מאי דאמרת שבקינן לה למיכל מזוני דקא מפסדא דבתובעת כתובתה בב"ד עסקינן דאין לה מזונות : אי הכי' דבתובעת כתובתה בב"ד עסקינן איזדקוקי נמי לא איזדקיק לה לא למכור ולא להכריז הואיל וכבר איבדה מזונותיה : כיון דאיזקקינן לה מעיקרא' כשתובעת כתובתה מזדקקין לה לבסוף ומגבינן לה כתובתה ובעי הכרזה: מכל מקום לרב אסי קשיא · דאמר אין נזקקין אלא לרבית ואין כאן רבית : לעולם בב"ח פרסי · דשקיל רבית ודקשיא לך פרסי מי ממתין על הכרזה שקבל עליו לדון להמתין על ההכרזה אבל נוטל רבית: פרסי מי צאית למישקל בזיבורית · ואי כרב אסי דאמר משום רבית דקא אכיל ישראל ריבית מי שבקינן כו' : בשלמא לר' יוחנן ניחא · דכתובת אשה בזיבורית היא ומשום דקא מפסדא מזונות: אפילו מיניה דידיה דבעל לא שקלה אלא זיבורית ומאי קמ"ל דיתמי : הא לא קשיא · ר' יוחנן כר' מאיר סבירא ליה דסתמיה דבעל בבינונית: שקבל עליו בדיני ישראל למישקל מיתמי בזיבורית אבל נוטל רבית לפיכך נזקקין] על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו בין מנכסי יתומים בין מנכסי הקדש וכגון שהקדיש נכסיו ומת והיתה עליו כתובת אשה זו ובע"ח זה [והיתומין צריכין לפדות הנכסים מן ההקדש ע"מ ליתן לאשה כתובתה כו': בין למר ובין למר כדשנין · לשטר שיש בו רבית דתרווייהו מודו דנזקקין לב"ח משום רבית] כשחייב מודה [קודם מיתתו שעדיין יש עליו כתובת אשה זו או חוב זה] וצוה לתת : כולהו נמי · אותה ששנינו למעלה בב"ח פרסי לעולם . בב"ח ישראל ואמאי נזקקין : כשחייב מודה · וצוה לתת : לגרושה · שנירשה בעלה ומת : [מנכסי יתמי · אע"ג דגרושה לית לה מזוני : ההיא דר' יוחנן או לכתובת אשה אנן] משום חינא מתנינן לה כדי שירצו הנשים שיש להן כתובה מן היתומים אפילו כשיתגרשו נזקקין להן להגבותן כתובתן אע"ג דאין להן מזונות ויתרצו לבעליהן ולא יצערו אותן ומתוך כך ימצאו חן בעיני בעליהן הלכך מגבינן לגרושה משום חינא דכל הנשים : ליזלו בתר שבקיהו · כלומר שהיה מקללן שלא יאריכו ימים אלא ילכו אחר אביהן שהניחן למיתה הואיל ואוכלין שאינו שלהן : [מיזדקיקנא · כדי למונען מאיסורא : מעיקרא מ"ט לא · הוה מוזקיק מ"ם דרב פפא אמר פריעת כו' : אימור צררי איתפסיה הלוה למלוה קודם מיתתו שיתפרע חובו מהן] : איכא בינייהו בשחייב מודה · בשעת מיתתו שעדיין חייב לו מאן דאמר משום מצוה לא פרעי דיתמי לאו בני מעבד מצוה נינהו ומאן דאמר משום צררי כיון דמודה ליכא למימר צררי אתפשיה : [אי נמי · שתפסו לדין] ושמתוהו ב"ד ללוה [שיפרעם למלוה] ומית בשמתיה דהכא ודאי ליכא למימר צררי אתפשיה וחייבים היתומים לפרוע ולמאן דאמר משום מצוה לא פרעי : שלחו מתם דשמתיה ומית בשמתיה · מזדקקינן דהתם ודאי ליכא למיחש דצררי איתפשיה אבל בעלמא אפילו כשחייב מודה לא מזדקקינן דאיכא למימר מודה דחייב ליה אבל איכא למיחש דצררי [משכון] אתפשיה : [והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע דאמר חיישינן לצררי :

עין משפט
נר מצוה

ד א מיי' פי"ב מהלכות מלוה ולוה הלכה ח טוש"ע ח"מ סימן קט סעיף א [וברב אלפס כתובות פ' יא ד' קכב]:

ה ב מיי' פי"ב מהלכות מלוה הלכה ג טוש"ע ח"מ סימן קי סעיף א [וברב אלפס שם] :

ו ג מיי' פי"א מהלכות אישות הל' א טוש"ע אה"ע סי' לג סעיף ג :

ז ד מיי' פי"ב מהלכות מלוה הלכה א טוש"ע ח"מ סימן קח סעיף יח וסימן תיט סעיף ג :

ח ה ו מיי' פי"א מהל' מלוה הלכה ו טוש"ע ח"מ סי' קח סעיף א :

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל ההיא דר' יוחנן משום חינא : (ב) רש"י ד"ה גרושה לא אין :

[עיין תוספות כתובות סז. ד"ה מנכסי]

◆

שיטה מקובצת

א] יתיב רב חייא אות י' נמחק : ב] חסדא קולפי טאבי בלעי מיניה דאבימי עלה: ג] אמרי' עי' ספר התרומות שער י"ד ח"א : ד] ריבית וקתני : ה] אסי · עי' תוס' גיטין (דף כב ע"ב): ו] בב"ד וכדרב יהודה: ז] איזדקוקי נמי לא מזדקקינן להכיון דאיזדקקינן לה מעיקרא מזדקקין לה לבסוף : ח] לעולם בבע"ח עובד כוכבי' תימה והא אמרינן בפרק הנזקין יתומים שאמרו גדולים וא"צ"ל קטנים בין לשבועה בין לזיבורית והאיך נשבע את העובד כוכבים ולר"ת שפירש שאם היה לו עסק עם העובד כוכבים מותר להשביעו ניחא אבל לרשב"ם שפירש דאמר מאי איכא למימר וי"ל דמיירי בגר תושב שאינו נשבע בשעבודת כוכבי' ומיהו אינו קשה דבבריית' דאביי קשיא לא קתני יתומים שאמרו גדולים וא"צ"ל קטנים לענין שבועה אלא לענין זיבורית דוקא ותלמודא הוא דפסק אף לענין שבועה ורב אסי דהכא לא הוה פסק אף לענין שבועה · הרא"ש ז"ל בתוספותיו: ט] אין נפרעין מנכסי יתומים וכו' · גליון תימה לישנ' דבגדולים איירי דאמרי' בפ' הנזקין יתומים שאמרו גדולים ואין צ"ל קטנים בין לזבורית בין לשבועה וי"ל רבעיא היא ולא איפשטא לה מכח משניות ובהייתות ואי מוקמינן הכא בגדולים נפשם הבעיא מהכא · הר"ש ז"ל: י] כולהו נמי כשחייב מודה משום דס"ל לרב אסי דטעמא דאין נזקקין משום צררי והלכך כשחייב מודה נזקקין. וא"ת רב פפא אמאי אמר טעמא דאין נזקקין משום פריעת חוב מצוה ופליג ארב אסי לימא טעמא דחיישינן לצררי ולא לפלוג אדרב אסי וי"ל דרב פפא סבר [דמת דאמר] מרישא לא הוי מזדקקינן מיירי בין במקום דאיכא למיחש לצררי בין במקום דליכא למיחש לצררי הלכך הוצרך למימר דטעמא משום פריעת בע"ח מצוה · הרא"ש ז"ל בתוספותיו : יא] אגבי כתובה דגרושה אות ת' נמחק : יב] אמר ליה (תיבת הא נמחק) אנן ההיא דר' יוחנן משום חינא פרש"י שימצאו האנשים חן בעיני הנשים ואע"ג דאמרי' יותר משהאיש רוצה לישא האשה רוצה להנשא לגרע כח האשה מכח מלוה איכא מילי דחיישי רבנן משום חינא ואיכא מילי דלא חיישי ור"ת פי' שימצאו חן הנשים בעיני האנשים וימצאו קופצים מתוך' שיפה כחם בגביית הכתובה ובערוך פי' שישאו הבעלים חן בעיני נשותיהן וישמשום בלב שלם כיון שיגבו כתובתן משלם ולא יפסדו כלום מכתובתן' הרא"ש ז"ל בתוספותיו : יג] להא דאמר רב הונא חברין כו' דאכלי דלאו דידהו : יד] שלחו מתם [כו'] והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע לאו בהאי לישנא שלחו מתם אלא שלחו מתם היכי דחייב מודה או שמתוה ומת בשמתיה וליכא למיחש לצררי דהא אמרינן בסנהדרין (דף יז ע"ב) שלחו מתם ר' אלעזר ואיתו קרים טובא לרב הונא בריה דרב יהושע · הרא"ש ז"ל בתוספותיו : טו] אשה בבינונית : טז] וינשאו להם אות ן' נמחק : יז] מידו עד שמת אביהן הס"ד : יח] ואז נזקקין :

כשחייב